

Lise Öğrencilerinin Disiplin Algısı

Gülistan TAŞ¹

¹Doktorant, Bahcesehir University, tasgulistan@gmail.com

¹ORCID: 0000-0001-6296-978X

Geliş Tarihi/Received:

16.12.2020

Kabul Tarihi/Accepted:

22.05.2020

e-Yayım/e-Printed:

07.07.2020

ÖZ

Bu çalışma, İstanbul'da 4 farklı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde (MTAL) öğrenim gören öğrencilerin, disipline bakış açılarını inceleyerek, ortaya koymak ve değerlendirmek amacıyla tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, İstanbul ilindeki ortaöğretim okullarındaki Motorlu Araçlar, Elektrik-Elektronik ve Bilişim Teknolojileri Alanlarındaki 11.sınıfta öğrenim gören 369 öğrenci oluşturmaktadır. *Lise Öğrencilerinin Disipline Bakış Algıları* anketinin ilk bölümünde 10 sorudan oluşan kişisel bilgiler formu; ikinci bölümünde ise öğrencilerin disiplin algılarına yönelik görüşlerini almak amacıyla hazırlanan 10 soru bulunmaktadır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistikler, t-testi ve Tek yönlü Varyans analizi (ANAVO) kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; MTAL öğrencilerinin, cinsiyetlerinin ve kiminle yaşadıklarının disiplin algılarını genel olarak etkilemediği ve sınıf mevcudu arttıkça disiplin suçu işleme oranının artacağı, bilişim bölümlerindeki öğrencilerin, motorlu araçlar ve elektrik-elektronik bölümü öğrencilerine göre daha az disiplin suçu işlediği, öğrencilerin anne ve babalarının eğitim seviyeleri arttıkça disiplin suçu işleme olaylarının artabileceğine sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin yaklaşık %75'i okulda ya da sınıfta yapmış olduğu davranışların hangilerinin disiplin suçu olduğunu bilmelerine rağmen; öğrencilerin büyük bir kısmı öğretmenleriyle tartışmayı, okulda yapılan etkinlik ve törenlere katılmamayı ve sınavlarda konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunmayı normal olarak görmüşlerdir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Disiplin, İstenmeyen Davranış, Endüstri Meslek Lisesi

Disciplinary Perception of High School Students

ABSTRACT

This study was carried out in the screening model in order to examine, reveal and evaluate the disciplinary perspectives of students studying at 4 different Vocational and Technical Anatolian High Schools (MTAL) in Istanbul. The universe of the research consists of 369 students studying in 11th grade in the fields of Motor Vehicles, Electric-Electronics and Information Technologies in secondary schools in Istanbul. In the first part of the High School Students' Perceptions of Discipline Perceptions questionnaire, a personal information form consisting of 10 questions; In the second part, there are 10 questions prepared to get the opinions of the students on their perceptions of discipline. Descriptive statistics, t-test and One-way Analysis of Variance (ANAVO) were used to analyze the data. According to the research results; MTAL students, their gender and who they live with do not generally affect disciplinary perceptions, and as the class size increases, the rate of committing disciplinary offenses will increase, the students in the informatics departments commit less disciplinary offenses than the students in the motor vehicles and electrical-electronics departments, as the education level of the students' parents increases It has been concluded that processing events may increase. In addition, although approximately 75% of the students know which of the behaviors they have done at school or in the classroom are disciplinary offenses; Most of the students considered it normal to argue with their teachers, not to participate in school activities and ceremonies, and to engage in behaviors such as speaking and cheating in exams.

Keywords: Discipline, Unwanted Behavior, Industrial Vocational High School.

1. GİRİŞ

Etkili bir eğitim ve öğretim mümkün kılan koşulların gerçekleşmesi, okul ve sınıf ortamına bağlıdır. Öğrenciler okulun kurallarına uymadığı veya bu kuralların olmaması durumunda ise etkili öğretimin sürdürülebilirliği zorlaşarak çeşitli disiplin sorunları ortaya çıkar. Okul sisteminin temel unsurlarından birisi olan disiplin, eğitsel açıdan bakıldığında, eğitim kurumlarının ve sınıf yönetiminin en önemli öğelerinin başında gelen disiplin, özellikle “istenmeyen davranış” kavramıyla özdeşleşmektedir. İstenmeyen davranışlar, toplumsal beklentileri karşılamayan ve bu beklentilere uygun olmayan (Sadık, 2006), okulda ve sınıfta eğitsel çabalara engel olan, öğretimi engelleyerek, kesintiye uğratan ve öğretim süresinin öğretim dışı etkinliklere ayrılmasına yol açan öğrenci davranışları olarak nitelendirilebilir (İlgar, 2000; Erden, 2005). Diğer bir ifadeyle, ders akışını bozan, öğretim sürecinde hedeflenen davranışlara ulaşmayı zorlaştıran veya engelleyen (İlgar, 2000) bütün davranışlar, sorun davranışlar olarak adlandırılabilir (Ünal ve Ada, 2003).

Okul ortamında ekolojik çevresiyle etkileşimde bulunan öğrenciler, pekçok davranışı da ortamda öğrenir. Öğrenciler bu etkileşimleri sırasında, toplumca onaylanan istendik davranışları kazanabileceği gibi, bazen argo konuşma, sigara içme, yalan söyleme gibi toplumca onaylanmayan ve istenmeyen davranışları da kazanabilirler (Sarpkaya, 2007). Marais ve Meier (2010), uygun olmayan ve günlük hayatta en yaygın adıyla sınıftaki yıkıcı davranışlara neden olan faktörler olarak; dersin işlenişini bozmak, kavga etmek, öğretmenlere karşı saygısız davranma, zorbalık, hırsızlık, kötü dil kullanma ve vandalizm’i gösterirken; Levin ve Nolan (1999) istenmeyen davranışları: “(i) Öğretme ve öğrenme eylemine müdahale edici davranış (Örneğin; öğrencilerin dikkatini dağıtan, agresif davranışlar sergilenmesi gibi), (ii) Öğretmen ders esnasında içeriği anlatırken, diğer öğrencilerin öğrenme haklarına müdahale edici davranış (Örneğin; ders esnasında öğretmene sürekli olarak seslenen öğrenci davranışı gibi.), (iii) Psikolojik veya fiziksel açıdan güvenli olmayan davranış (Örneğin; güvenli olmayan laboratuvar ekipmanı kullanımı, diğer öğrencileri tehdit etme, alay veya taciz etme gibi.) ve (iv) Okul mülküne ve eşyalarına zarar veren davranış (Örneğin; sınıfta vandalizm gibi)” olmak üzere 4 kategoriye ayırmıştır (akt.Marais ve Meier, 2010, s.43-44). Yıldırım ve Aydın (2019) ise ortaöğretim kurumlarında istenmeyen öğrenci davranışlarını: kendisinin ve arkadaşlarının öğrenmesini engelleyen davranışlar, kendisinin öğrenmesini engelleyen davranışlar, güvenliği tehlikeye atan davranışlar, araç ve gereçlere zarar veren davranışlar, diğer öğrencilerle sosyalleşmeyi engelleyen davranışlar şeklinde olmak üzere beş temaya ayırmıştır. Mevcut çalışmalar, istenmeyen davranışlara neden olan davranışları,

Literatür Taraması

Disiplin ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalar incelendiğinde, özellikle, cinsiyet, gelir düzeyi, aile eğitim ve meslek düzeyi, akademik başarı, kişilik özellikleri gibi değişkenlerin bireyin disiplin algısı üzerinde çeşitli derecelerde etkisinin olduğu görülmektedir. Söz konusu araştırmaların konuya genellikle yönetici, öğretmen, denetmen ve ağırlıklı olarak ilköğretim öğrencileri perspektifinden yaklaşmaktadır. Ayrıca, geleneksel kontrole dayalı disiplin yerine öğrenci merkezli disiplin yönteminin daha etkili olduğu, okul, aile ve bölge halkı (çevre) gibi öğrencinin çekim alanındaki etmenler arasındaki pozitif ve sağlıklı ilişkilerin kurulmasının, okullarda disiplin problemlerini azaltılabileceği görülmüştür.

Türkiye'de Yapılan Çalışmalara Örnekler

- Güneş, 1999** İzmir ilinde liselerde disiplin kurulu karar defterlerini ve sınıf geçme defterlerini inceleyerek yaptığı araştırmasında, ceza verilen öğrencilerin bireysel özellikleri ve cinsiyet faktörü arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Çalışmaya göre: (i) 19.673 öğrenciden 483'ü, yani % 2.45'i ceza almıştır. (ii) Öğrencilere en fazla uyarma-mahrumiyet-kınama (% 71.5), en az ise örgün eğitim dışına çıkarma (% 0.2) cezası verilmiştir. (iii) Okuldan kısa süreli uzaklaştırma cezasının oranı % 21.3 ve okuldan tasdikname ile uzaklaştırma cezasının oranı ise % 7.2'dir. (iv) Ceza alan öğrencilerin % 88.8'ine yönetmeliğe uygun ceza verilirken, % 11.2'sine yönetmeliğe aykırı cezalar verilmiştir. (v) Yönetmeliğe uygun olmayan cezalar öğrencinin cinsiyeti ve akademik başarı derecesine göre önemli farklılık göstermezken, sınıf düzeyine göre ise önemli farklılık göstermektedir.
- Mercan, 2009** Adana ilinde 22 lisede 217 öğrenci, 64 disiplin kurulu üyesi ve 67 yönetici ile verilen disiplin cezalarını araştırarak; okullarda en çok kınama cezasının verildiği, en çok cezayı genel liselerde 11.sınıfta olan öğrencilerin aldığı, erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla ceza aldığı, ceza alanların büyük bir çoğunluğunun orta sosyo-ekonomik düzeyden oldukları ve başarı durumlarının orta seviyede olduğu ve disiplin cezalarının en fazla arkadaşıyla kavga etme ve dersin isleyişine bozma davranışlarına verildiği ortaya konmuştur.
- Sarpkaya, 2005** Aydın ilinde 8 lisede 343 öğretmen ve 737 öğrenci ile yaptığı çalışmada, disiplin sorunlarına dair öğretmen ve öğrencilerin algılarını; yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin en sık gördüğü disiplin sorunlarının nedenlerini ve karşılaşılan sorunları belirlemiştir. Çalışmaya göre: Disiplin sorunları okullara ve branşlara göre değişirken; yine öğrencilerin disiplin sorunlarının önemi hakkındaki algıları ise cinsiyet, anne ve babalarının eğitim düzeyi, okul türü, devamsızlık durumları gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermektedir.
- Bal, 2005** Konya ilindeki 26 okuldaki ilköğretim 162 öğretmenle yapılan çalışmaya göre, öğretmenlerinin sınıfta en fazla karşılaştıkları disiplin sorunları arasında izin istemeden konuşmak, sözlü saldırıda bulunmak, ödevleri yapmamak, öğretmenlerin derse ilişkin isteklerini yerine getirmemek ve kavga etmek davranışları gelmektedir. Öğretmenler, karşılaştıkları disiplin sorunlarının nedenleri olarak ise en fazla ailelerin olumsuz tutum ve davranışları, ailelerin ilgisizliği ve televizyon ve diğer medya-iletişim araçlarında görülen şiddet unsurlarını göstermişlerdir.
- Çiftçi, 2008** Erzurum ilinde 15 genel ve meslek lisesindeki 200 öğrenci ile lisede disiplin cezası alan ve almayan öğrencilerin ahlaki yargı yeteneklerini, bilişsel çarpıtmalarını ve empatik becerilerinin karşılaştırılmasını amaçlamıştır. Disiplin cezası alma durumunu, çeşitli faktörlerin yordamasını saptamak amacıyla planlanmış ve bunlar arasında: ahlaki yargı yeteneği, bilişsel çarpıtma, empatik beceri, cinsiyet, aile içi şiddetin varlığı, ailede zararlı madde kullanımı, doğum sırası, sınıf düzeyi, annenin eğitimi, babanın eğitimi, yerleşim yeri ve ailenin geliri düzeyi gibi faktörler yer almaktadır. Çalışmada, disiplin cezası alan ve almayan öğrenciler arasında ahlaki yargı yeteneği puan ortalamaları açısından anlamlı bir farka rastlanmamıştır.
- Güner, 2009** İstanbul ilindeki 6 meslek lisesindeki 220 öğretmenin disiplin algılarını ve disiplin uygulamalarını araştırmış ve öğretmenlerin, dersin huzurunu bozan davranışların nedenleri arasında, öğrencilerin anlatılan konuyu anlayamamış olmaları, okul kurallarını iyi bilmemeleri ve kişisel sorunlarından dolayı olabileceği sonucuna varmıştır.
- Gümüş, 2013** İstanbul ilinde 5 lisedeki disiplin kurulu karar defterlerini inceleyerek (1980-2010) disiplin cezasına dair davranışların zamanla değiştiğini ve bu değişimlerde, öğrenci-öğretmen, öğrenci-idare ve öğretmen-veli ilişkisini ortaya koyarak, disipline yol açan davranışlarda öğrencilerin kullandıkları sözel dilin ve davranışlarında etkili

olduğunu tespit edilmiştir.

- Tunç ve diğ., 2015** Mersin’de meslek liselerinde yaşanan öğrenci kaynaklı disiplin sorunlarını, bunların nedenlerini ve çözümünü öğretmen görüşlerine dayalı olarak inceleyerek; disiplini bozan davranışların nedenleri olarak, TV ve internetteki olumsuz örnekler, öğrencilerin gelişim özellikleri ve aile içi problemleri görürken; dersi dinlememe, derste izinsiz konuşma ve derslere karşı ilgisizliği başlıca disiplin sorunları olarak göstermişlerdir.
- Sadık ve Yalçın, 2018** Öğretmenleri ve öğrencilerinin disiplin algısı ve sorunları ile ilgili görüşlerini karşılaştırmalı olarak inceledikleri çalışma sonuçlarına göre; öğretmenler, kabalık, derse ilgisizlik ve yanlış davranışları da disiplin sorunları olarak tanımlamıştır. Öğretmenlere göre sorumlulukları yerine getirmeme ve edepsizlik; öğrencilere göre ise kursun devam etmesini engellemek ve dersle ilgilenmemek, yönergelere uymama, tehlikeli madde kullanma ve çevreye/nesnelere zarar verme gibi davranışların en çok yaşanan disiplin sorunları olmuştur.
- Toytok ve Yıldırım, 2018** Siirt ilinde bulunan meslek liselerin de 9 okul idarecisi, 3 rehber öğretmen ve 5 öğretmen ile disiplin sorunlarını sınıf düzeyine göre dağılımını göstermek ve bu disiplin sorunlarının nedenleri incelenmiştir. Çalışmaya göre; disiplin olaylarının sınıflar düzeyinde farklılaştığı görülmüştür. En çok ceza alan sınıf düzeyinin 11.sınıflar, en az ceza alan sınıf düzeyinin ise 12. sınıflar olduğu; disiplin cezalarına konu olan davranışlara bakıldığında ise en fazla, arkadaşlarına kötü muamelede bulunmak, öğretmene saygısızlık, sigara içmek veya bulundurmak ve dersin akışını bozmak gibi davranışların geldiği görülmüştür.
- Demirtaş ve Pehlivan, 2020** Malatya ilindeki ortaokul ve liselerdeki 6141 öğretmen ve 68921 öğrenci ile yaptıkları çalışmada, öğretmen ve öğrencilerin disiplin problemlerine ve nedenlerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet, kıdem, okul türü, okulların bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik düzeyi değişkenlerine göre incelemişlerdir. Sınıfın huzurunu bozma, kavga, sigara içme, okul malına zarar verme ve öğrencileri tehdit etme okullarda en yoğun şekilde yaşanan disiplin problemleridir. Mesleki ve Teknik Liselerde araştırmada belirtilen bütün disiplin problemlerinin yaşanma sıklığının diğer lise türlerine göre daha yaygın olduğu belirlenmiştir.

Yurtdışında Yapılan Çalışmalara Örnekler

- Myers ve diğ., 1987** 1980’li yıllarda 1100 okul ve 30.000 lise 2.sınıf öğrencisiyle yaptığı araştırma sonuçlarına göre; ders notları düşen öğrencilerin disiplin suçu işlemeye daha meyilli hale geldiği, tam tersi olarak disiplin suçu işleyen öğrencilerin ders notlarının düştüğü, öğrencilerin öğrenmekten daha çok sınıf arkadaşlarına göre daha başarılı olmayı önemseydiği, çalışan annelere sahip çocukların ev kadını olan annelerin çocuklarına göre daha fazla disiplin problemi yaşadığını ve söz konusu disiplin probleminin ayrı yaşayan ailelerde arttığını, ailelerin daha etkin ve ilgili olduğu değerlendirme tekniklerinin ise disiplin problemlerini azalttığı tespit edilmiştir.
- Colvin, 1993** Okulda yaşanan disiplin problemlerinin azaltılması konusunda, okul çapında proaktif eğitim yaklaşımını esas alan öğretmenlerin gelişimine yönelik bir model tavsiye etmektedir. Söz konusu model, farklı disiplin problemleri karşısında öğretmenlerin nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda çalışacak bir gelişim takımı (öğretmenlerin öğretmeni) kurulmasını ve bu takımın farklı disiplin durumları için farklı prosedürler geliştirmesini öngörmektedir.
- Cameroon, 1993** Birleşik Krallıktaki okullarda disiplin problemini araştırdığı makalesinde disiplin suçlarını azaltmak için sınıf ve öğrenci yönetimini esas alan bir davranış yönetim tekniği geliştirmiştir. Söz konusu teknikte, problemlerli öğrencilere yönelik özel programlar geliştirilmesi, öğrencilerin kendi davranışlarını inceleyip kayıt altına aldıkları kendi kendine öğrenme yöntemlerinin yaygınlaştırılması, mentor ve birebir öğrenme yöntemleriyle öğrencilerin yakın takibe alınmasını ve son olarak öğrencilerin motivasyonunu artırıcı ders içi aktiviteler, ailelerin öğrencilerinin

gelişimini takip etmesi ve pozitif katkı sağlaması, öğrenme sürecinde sınıf ve çevresel baskının ve stresin azaltılması hedeflenmektedir.

- Clark, 1992** Geleneksel kontrole dayalı disiplin yerine öğrenci merkezli disiplin yönteminin daha etkili olduğunu iddia etmektedir. Yazar, klasik yöntemlerin öğrenci tercihlerini dikkate almadığını, müfredatın dışarıdan dayatıldığını, öğrenme fiili başlamadan disiplinin sağlanmasının kritik olduğunu ve bunun da öğrenmenin doğasıyla bağdaşmadığını, içten gelen motivasyon yerine (örneğin; bir konuya duyulan öğrenme isteği), mükafat, sınav notu gibi dışsal motivasyon yöntemlerinin ağırlıkta olduğu ve tüm eğitimin öğretmenin istekleri ile öğrencinin bu istekleri gerçekleştirme düzenine bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Söz konusu nedenlerle özde disiplin yerine görünüşte disiplinin ön plana çıktığı, buna alternatif olarak öğrencilerin içsel motivasyonu artırıcı öğrenim yönteminin ön plana çıkarılması gerektiğini vurgulamaktadır.
- Barton, 1998** Sınıfta disiplini incelediği çalışmasında yaratıcı yaklaşımların etkinliği konusunda yeterli ampirik kanıt bulunmadığını, bununla birlikte yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Yazar, ABD'deki lise müdürleri arasında yaptığı geniş çaplı ankette en ciddi üç disiplin suçunun okula geç kalma, okula gitmeme ve sigara kullanma olduğunu, alkol ve uyuşturucu kullanımının ise bu disiplin suçlarından sonra en yaygın suçlar olduğunu tespit etmiştir.
- Sheldon ve Epstein, 2002** ABD'deki orta öğretim kurumlarına yönelik yaptığı araştırmaya göre, daha önceki disiplin durumlarından bağımsız olarak, ailelerin ve çevrenin daha ilgili olduğu okullarda çok daha az öğrencinin disiplin cezası ya da tasdikname aldığını tespit etmişlerdir. Bununla birlikte, disiplinin artırılmasında özellikle veli toplantıları ve velilerin gönüllü olarak katıldığı aktivitelerin en etkin yöntemler olduğu tespit edilmiştir.
- Tungata, 2008** Güney Afrika okullarında disiplin suçu işleyen öğrenciye yönelik fiziksel şiddet ihtiva eden her türlü cezalandırma yönteminin 1996 yılında yasaklanmasından sonraki dönemi inceleyen doktora çalışması yapmıştır. Öğretmenlerin fiziksel olmayan cezalandırma konusunda eğitimsiz olduğunu, bununla birlikte ailesinde fiziksel ve ruhsal şiddete maruz kalmış öğrenciler ile kalabalık sınıfların disiplin suçlarını arttırdığını tespit etmiştir. Yazar çalışmasında ayrıca, öğrencilerin işlediği disiplin suçlarını velilerinin öğrenmesinden korktuğunu ve suçları cezalandırılırken arkadaşlarından soyutlanmak istemediklerini; öğretmenlerin ise disiplini idame etme konusunda aileleri bilgilendirmenin etkili olduğunu düşündüğünü, bununla birlikte öğretmenlerin iş yükünü artıran cezalandırma yöntemlerinin öğretmenler tarafından tercih edilmediğini belirtmektedir.
- Eshetu, 2014** Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa'da 1053 lise öğrencisi ile disiplinsizlik sorunlarını araştırma; araştırmadaki disiplin sorunlarının zaman zaman daha fazla arttığını ve devamsızlıktan alkol ve sigara içmeye kadar değiştiğini ortaya koydu. Hayal kurma, tartışma, kopya çekme, dersi kaçırma, dikkatsizlik/dalgınlık ve dağıtıcı davranış ortaya çıkan sorunlar arasındadır. Aile geçmişi, ebeveynlerin öğrenciyi düşük takibi, okul ortamı ve akran baskısı ise disiplin sorunun arkasındaki tanımlanmış faktörlerden bazılarıdır.
- Gyan ve diğ., 2015** Gana'da bir lisede 50 öğretmen ve 150 öğrenci ile disiplinsizliğin nedenlerini ve disiplini iyileştirme üzerine yaptıkları çalışmaya göre, öğrencilerin çoğunluğu, disiplinsiz davranışlara kendilerinin neden olduğu görüşünü paylaştı. Yalnızca okula ve gösterilere geç kalan öğrenciler bunun nedenini okula ve ailelere bağlarken, disiplinsizliğin genel nedenleri olarak önce kendileri sonra ise okulu gördükleri bulunmuştur. Yaşanan disiplinsizlik sorunları arasında; okula geç kalma, derse devamsızlık, arkadaşlarının eşyalarını çalma, zorbalık, öğretmene yalan söyleme, okula devamsızlık, izinsiz şehre gitmek, okul çevresini kirletme, cinsel istismar, uygunsuz giysi, sınavda kopya çekme, alkolizm/bağımlılık, kavga etmek gelmektedir.

- Bauman ve Krskova, 2016** Okul disiplinindeki coğrafi farklılıkları (Avrupa, Amerika, Uzak Doğu Asya, Kalan Asya, Anglo-Sakson kümesi) ve okul disiplini ile okul üniformaları ve akademik performans arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışma sonuçlarına göre, okullarda okul üniformalarının uygulanmasının disiplini geliştirebileceğini ve daha iyi öğrenmeye izin verebileceğini desteklemektedir. Bölgeler arasında okul disiplininde farklılıklar ve akademik olarak yüksek performans gösteren öğrencilerin en yüksek disipline sahip oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.
- Welsh ve Little, 2018** Welsh ve Little (2018), ABD’de K-12 düzeyinde 1990-2017 yılları arasında okul disiplininde eşitsizlikler ve alternatif yaklaşımlar üzerine yaptıkları sistematik derleme sonuçları göre, eşitsizliklerin nedenlerinin çok sayıda ve çok yönlü olduğunu göstermektedir. Düşük gelirli ve azınlık öğrenciler akranlarından daha yüksek oranlarda uzaklaştırmaya maruz kalsa da, bu yalnızca sosyoekonomik statüye veya artan uygunsuz davranışlara atfedilemez. Bunun yerine, politikardan kaynaklanan okul ve sınıf olayları, öğretmenlerin ve müdürlerin uygulamaları ve bakış açıları, eşitsizlikleri açıklamada önemli bir rol oynuyor gibi görünmektedir.

Araştırmanın Önemi

Okulda, öğretmenler hiç arzu etmemelerine rağmen bir takım olumsuz öğrenci davranışları ile karşı karşıya kalırlar. Öğrenci-öğrenci veya öğrenci-öğretmen arasında yaşanan sorunlar, hem öğrenciler arasında çift yönlü simetrik, hem de öğretmen-öğrenci arasında çift yönlü asimetrik iletişimi ve ilişkileri etkileyerek, istenmeyen durumların gerçekleşmesine neden olur. Hiç şüphesiz okuldaki bütün disiplin sorunlarının kaynağını öğrenciler oluşturmamaktadır. Öğretmen, yönetici ve diğer personelin diğer bir takım davranışlarının da öğrenciler üzerinde olumsuz uyarıcı işlevi görebileceği gözönünde tutulmalıdır (Özdemir ve Yalın, 2000). Yine, öğrencilerin okuldaki kural ve mevzuata uymaması, istenmeyen öğrenci davranışlarının artmasına ve kendilerinden beklenen görevleri başarı ile tamamlamalarına yol açarak, nihayetinde eğitim-öğretimin faaliyetlerinin aksamasına ve öğrencilerin akademik başarılarının sekteye uğramasına yol açacaktır.

Literatür incelendiğinde, meslek lisesi düzeyinde yapılan çalışmaların çok fazla olmadığı görülmektedir (Çiftçi, 2008; Güner, 2009; Tunç ve diğ., 2015; Toytok ve Yıldırım, 2018; Pehlivan, 2020). Meslek liselerindeki öğrencilerin, okul ve sınıf ortamında gerçekleştirdiği bazı istenmeyen davranışların çeşitli değişkenler açısından incelenerek, disiplin algılarının ortaya konmasının; özellikle istenmeyen davranışların en aza indirilmesi, mevcut disiplin sorunlarına çözüm üretilmesi ve bu sorunların önüne geçilerek, sürdürülebilir eğitime katkı sunacağına inanılmaktadır. Bu noktadan hareketle araştırma, öğrencilerin cinsiyet, okuduğu bölüm, sınıf mevcudu, kiminle yaşadığı, anne eğitimi ve mesleği, baba eğitimi ve mesleği, genel not ortalaması ve disiplin davranışını bilme durumlarına göre disiplin algılarının fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla, anket sorularına verdikleri cevaplar nicel yöntemler kullanılarak incelenmiş ve lise öğrencilerinin çeşitli değişkenler açısından istenmeyen davranışlara yönelik algılarının incelenmesini amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Lise öğrencilerinin disipline algılarına dair görüşlerinin dağılımları nasıldır?
2. Lise öğrencilerinde istenmeyen davranışlarda cinsiyet, okuduğu bölüm, sınıf mevcudu, kiminle yaşadığı, anne eğitimi ve mesleği, baba eğitimi ve mesleği, genel not ortalaması ve disiplin davranışını bilme değişkenlerinin etkileri nelerdir?

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, çeşitli değişkenler açısından lise öğrencilerinin istenmeyen davranışlara yönelik algılarının tarama yöntemi ile incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada kullanılan tarama yöntemi, geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, kişi veya nesne içinde bulunduğu koşul içerisinde olduğu gibi tanımlanır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2003). Çalışmada, araştırma grubunun cinsiyet, okuduğu bölüm, sınıf mevcudu, kiminle yaşadığı, anne eğitimi ve mesleği, baba eğitimi ve mesleği, genel not ortalaması ve disiplin davranışını bilme durumuna göre istenmeyen davranışların fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla nicel yöntemler kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırma grubu, ölçüt örnekleme metodu ile İstanbul ili Anadolu ve Avrupa yakasında bulunan 5 farklı okuldan, 440 gönüllü MTAL üçüncü sınıf öğrencisinden ve üç bölümden (Bilişim Teknolojileri, Elektrik-Elektronik Teknolojisi, Motorlu Araçlar Teknolojisi) ölçüt (kriter) örnekleme metodu ile seçilmiştir. Ölçüt örnekleme, bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Baltacı, 2018). Bu doğrultuda, anket formunu eksik veya yanlış dolduran 71 öğrencinin verileri analize dahil edilmemiş; MTAL'de 11.sınıfta olan ve üç bölümde öğrenim gören 369 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Öğrencilerin disipline yönelik algılarını tespit etmek için, likert olarak düzenlenmiş bir anket kullanılmıştır. "Lise Öğrencilerinin Disipline Bakış Algıları Anketi" ile öğrencilerin hangi davranışları disiplinsizlik olarak görüp görmedikleri incelenmiştir. Anketin ilk bölümünde, cinsiyet, bölüm, sınıf mevcudu, kiminle yaşadığı, anne-baba eğitimi, anne-baba meslek durumları, genel başarı ortalaması ve disiplini suçunu bilmeyele ilgili sorular, ikinci bölümünde ise dördümlü likert tipinde 10 madde bulunmaktadır. Bu sorularda, istenmeyen durumu gösteren ifadeler yer verilmiştir. Anketten alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan ise 80'dir. İfadeler için; 1.00-1.74 aralığında her zaman (1 puan), 1.75-2.49 aralığında çoğunlukla (2 puan), 2.50-2.24 aralığında ara sıra (3 puan) ve 3.25-4.00 aralığında ise hiçbir zaman (4 puan) şeklinde dördümlü seçeneğin yer aldığı sıralamalı bir ölçek kullanılmıştır.

Geçerlilik ve Güvenirlik

Lise öğrencilerinin disipline bakış algıları için hazırlanan anketin hazırlanmasında; (i) literatür taraması, (ii) uzman görüşü ve (iii) MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (10. Kısım: Öğrenci Davranışları, Ödül ve Disipline İlişkin Hükümler)'nden yararlanılmıştır (MEB, 2016). Veri toplama aracının iç tutarlılık güvenirlilik kestiriminde, ölçek puanındaki sistematik veya tutarlı olan varyans oranını tahmin etmek amacıyla Cronbach Alpha katsayısı kullanılmış (Cronbach, 1951; Brown, 2002) ve Cronbach's Alpha güvenirlilik düzeyi $\alpha = ,843$ olarak hesaplanmıştır. Bu değer, $0,80 \leq \alpha < 1,00$ arasında olduğu için ölçek güvenirliliği yüksek düzeyde bulunmuştur. Geçerlilik analizi için faktör analizi yapılarak, 0.00-1.00 arasında bir değer alabilen Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri $=,873$ ve toplam açıklanan varsyans miktarı ise %55.448 olarak bulunmuştur. Bulunan KMO değeri $0,90 < KMO \leq 0,80$ arasında olduğu için geçerlilik iyi düzeyde bulunmuştur.

Veri Analizi

Anket formları öğrencilere elden dağıtılarak gönüllülük esasına göre doldurulmuş ve ankete katılanlardan kimlik bilgileri istenmeyerek, sorulara daha samimi ve doğru cevap vermeleri

amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında toplanan veriler, Excel programında bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra, SPSS programı ile analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde, bağımsız değişkenlerin (cinsiyet, bölüm, sınıf mevcudu, not ortalaması v.b.) kategorileri arasındaki farklılaşmalar ve ilişkilerin tespitine yönelik, frekans(n) ve yüzde(%) değerleri hesaplanmıştır. Öğrencilerin, cinsiyet ve disiplin suçunu bilme düzeyi bağımsız değişkenleri bakımından, istatistiksel bir farklılaşmayı tespit etmek amacıyla “t-Testi” uygulanmıştır. Çoklu değişkenlerde (bölüm, sınıf mevcudu, kiminle yaşadığı, başarı ortalaması vb.) ise istatistiksel bir farklılaşmayı tespit etmek amacıyla “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. ANOVA sonrası Levene’s testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı sınıanmıştır. Varyansların homojen olması durumunda ise, esnek ve karşılaştırılacak grup sayısının çokluğundan dolayı “Scheffe Testi”; varyansların heterojen olması durumunda ise “Tamhane’s T2” çoklu karşılaştırma tekniği tercih edilmiştir. Bu doğrultuda anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ kabul edilmiştir. Anlamlılık değeri, 0.05’ten küçük ($p < 0.05$) bulunduğu bağımsız değişkenlerin grupları arasındaki farklılıklar “anamlı olarak kabul edilmiş ve sonuçlar buna göre değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde, toplanan verilerin her bir alt bölümle ilgili olarak istatistik tekniklerle yapılan analiz sonuçlarına dair bulgulara yer verilecektir.

A. Lise Öğrencilerinin Disiplin Algılarına Dair Görüşleri

Tablo 1’de lise öğrencilerinin, anket sorularına verdikleri cevaplara göre disiplin algıları incelenmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Disipline Yönelik Görüşlerinin Yüzde Dağılımları ve Aritmetik Ortalamaları

Sorular	Her Zaman		Çoğunlukla		Arasına		Hiçbir Zaman		X
	f	%	f	%	f	%	f	%	
	1. Ders esnasında sınıftan izinsiz ayrılır mısın?	12	3.3	9	2.4	31	8.4	317	
2. Derse zamanında gelmeyerek, ders hazırlığını yapmadığınız olur mu?	56	15.2	96	26	107	29	110	29.8	2.73
3. Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyinir misin?	48	13	77	20.9	59	16	185	50.1	3.03
4. Öğretmenin tarafından verilen bir görevi yapmadığınız olur mu?	18	4.9	31	8.4	79	21.4	241	65.3	3.47
5. Öğretmenlerle tartışır mısınız?	97	26.3	104	28.2	64	17.3	104	28.2	2.47
6. Öğretmenlerinin eşyalarını izinsiz kullanır mısın?	10	2.7	3	.8	19	5.1	337	91.3	3.85
7. Okulunuzun ve sınıfınızın çevresini kirletir misiniz?	38	10.3	119	32.2	104	28.2	108	29.3	2.76
8. Okulda yapılan etkinlik ve törenlerden kaçtığınız olur mu?	67	18.2	103	27.9	100	27.1	99	26.8	2.62
9. Okulda yapılan etkinlikler sırasında görgü kurallarına ve etkinliğin özel kurallarına uygun davranmadığınız olur mu?	32	8.7	54	14.6	103	27.9	180	48.8	3.16
10. Sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunur musunuz?	68	18.4	101	27.4	76	20.6	124	33.6	2.69

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin en çok katıldığı madde, öğretmenlerinin eşyalarını izinsiz kullanmadıkları konusunda olmuştur (%91.3). Öğrencilerin büyük bir bölümü, ders esnasında sınıftan ayrılmayı doğru bulmazken (%85.9); öğrenciler, öğretmen tarafından verilen bütün görevleri yaptıklarını düşünmektedir (%65.3). Öğrencilerin en olumsuz görüş bildirdikleri sorular incelendiğinde, yüksek düzeyde öğrenci öğretmenleriyle tartışmaktan çekinmemektedir (%54.5). Öğrenci görüşleriyle ortaya çıkan bir diğer önemli sonuçta, öğrencilerin okulda yapılan etkinlik ve törenlerden kaçtığı yönünde olmuştur (%46.1). Ayrıca öğrencilerin büyük bir kısmı sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunmayı normal olarak algılamıştır (%45.8).

B. İstenmeyen Davranışlar Üzerinde Çeşitli Değişkenlerin Etkisi

Bu bölümde lise öğrencilerinin disiplin algılarına yönelik görüşlerinin, "Cinsiyet, Bölüm, Sınıf Mevcudu, Kiminle Yaşadığı, Anne Eğitim Düzeyi ve Mesleği, Baba Eğitim Düzeyi ve Mesleği, Genel Not Ortalaması ve Disiplin Davranışını Bilme" değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine dair çeşitli bulgulara yer verilecektir. Bu doğrultuda sırasıyla şu işlemler yapılmıştır: (i) Öğrencilerin disiplin algılarının hangi değişkenlerde farklılık gösterip göstermediği tespit etmek amacıyla, cinsiyet ve disiplin davranışını bilme değişkenleri için t-Testi ve diğer değişkenler için ise ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) uygulanmıştır. (ii) ANOVA sonrası Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı sınımlanmıştır. (iii) Grup dağılımlarının varyanslarının homojen olması durumunda ise Post-Hoc çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe testi; heterojen olması durumunda ise Tamhane's T2 testi uygulanmıştır.

1. Cinsiyet Değişkenine Dair Bulgular

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde, katılımcıların 41'i kadın (% 11,1), 328'i ise erkek (%88,9) olarak bulunmuştur.

Tablo 2. Cinsiyet İle Disiplin Algısına Dair t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Disiplin Algısı	Kadın	41	3.25	.51	.367	.057	.954
	Erkek	328	3.25	.042			

Tablo 2'de görüldüğü üzere; öğrencilerin disiplin algıları incelendiğinde cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($t=.057$, $p>.05$).

Tablo 3. Cinsiyet ve Anket Sorularına Dair t-Testi Sonuçları

Anket Soruu	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	T	p
3.Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyinir misin?	Kadın	41	2.63	1.13	-2.45	0.01
	Erkek	328	3.08	1.09		

Tablo 3'te, öğrencilerin cinsiyetlerine göre anket sorularına verdikleri cevaplar karşılaştırıldığında, 3.soruda: "Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyinir misin?" sorusuna verilen cevaplardan elde edilen puanlar açısından anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p<.05$).

2. Bölüm Değişkenine Dair Bulgular

Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümler incelendiğinde, katılımcıların %29'u Motorlu Araçlar Teknolojisi, %35'i Elektrik Elektronik Teknolojisi ve %35'i ise Bilişim Teknolojileri bölümünde öğrenim görmektedir.

Tablo 4. Bölüm Değişkeni İle Disiplin Algısına Dair ANOVA Testi Sonuçları

Bölüm	N	\bar{X}	F	p
Motorlu Araç Tekn.	107	3.19		
Elektrik-Elektronik Tekn.	129	3.16	8.579	.000
Bilişim Tekn.	133	3.37		
Toplam	369	3.25		

Tablo 4'te ANOVA testi sonucunda, disiplin algıları anketine verilen cevapların öğrencilerin okudukları bölümlere göre, aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=8.589$; $p<0.05$). ANOVA sonrası yapılan Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış ve varyansların homojen olduğu saptanmıştır ($p=.253$).

Tablo 5. Scheffe Çoklu Karşılaştırma Analizi Sonuçları

(I) Bölüm	(J) Bölüm	Ort. Farkı (I-J)	Sh	P
Motorlu Araçlar	Elektrik-Elektronik	.028	.055	.875
Tekn.	Bilişim	-.173*	.055	.008
Elektrik-Elektronik	Motorlu Araçlar	-.028	.055	.875
Tekn.	Bilişim	-.202*	.052	.001
Bilişim Tekn.	Motorlu Araçlar	.173*	.055	.008
	Elektrik-Elektronik	.202*	.052	.001

Not. *005 seviyesinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 5'te Scheffe çoklu karşılaştırma analiz sonuçlarına göre, cevapların hangi alt gruplar arasında farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre, Bilişim Tekn. alanında okuyan öğrenci grubu ile Elektrik-Elektronik ve Motorlu Araçlar Tekn. alanlarında okuyan öğrenci grupları arasında Bilişim Tekn. alanında okuyan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$).

Tablo 6. Okuduğu Bölüm ve Anket Sorularına Dair ANOVA Sonuçları

Anket Sorusu	Bölüm	n	\bar{X}	SS	F	p
3. Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyinir misin?	Motorlu Araçlar	107	2.96	.114		
	Elektrik-Elektronik	129	2.89	.097	3.30	.038
	Bilişim	133	3.22	.088		
10. Sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunur musunuz?	Motorlu Araçlar	107	2.49	.111		
	Elektrik-Elektronik	129	2.67	.094	3.42	.034
	Bilişim	133	2.87	.097		

Tablo 6'da, öğrencilerin bölümleri ile anket sorularına verdikleri cevaplar karşılaştırıldığında; 3.Soruda: "Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyinir misin?" ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin bölümlerine göre bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde ise, bu davranışın en çok Elektrik-Elektronik Tekn. alanı öğrencilerinde olduğu görülmüştür. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. 10.Soruda: "Sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunur musunuz?" ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin bölümlerine göre bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde bu davranışların en çok Motorlu Araçlar Tekn. Alanı öğrencilerinde olduğu tespit edilmiştir. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, bilişim

alanında okuyan öğrenci grubu ile Motorlu Araçlar alanında okuyan öğrenci grubu arasında, Bilişim, öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$).

3. Sınıf Mevcudu Değişkenine Dair Bulgular

Öğrencilerin sınıf mevcudu durumları incelendiğinde, katılımcıların %18,4'i 10-20 arası, %46,3'ü 21-30 arası ve %35,2'si ise 31-40 arası sınıflarda öğrenim görmektedir.

Tablo 7. Sınıf Mevcudu İle Disiplin Algısına Dair ANOVA Testi Sonuçları

Sınıf Mevcudu	n	\bar{X}	F	P
10-20 kişi	68	3.36		
21-30 kişi	171	3.28	6.408	.002
31-40 kişi	130	3.15		
Toplam	369	3.25		

Tablo 7'de yapılan ANOVA testi sonucunda, disiplin algıları anketine verilen cevapların sınıf mevcuduna göre, aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=6.408$; $p<0.05$). ANOVA sonrası yapılan Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış ve varyansların homojen olduğu saptanmıştır ($p=.131$).

Tablo 8. Scheffe Çoklu Karşılaştırma Analizi Sonuçları

(I) Sınıf Mevcudu	(J) Sınıf Mevcudu	Ort. Farkı (I-J)	Sh	P
10-20 kişi	21-30 kişi	.083	.061	.397
	31-40 kişi	.214*	.064	.004
21-30 kişi	10-20 kişi	-.083	.061	.397
	31-40 kişi	.130*	.049	.033
31-40 kişi	10-20 kişi	-.214*	.064	.004
	21-30 kişi	-.130*	.049	.033

Not. *005 seviyesinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 8'de Scheffe çoklu karşılaştırma analiz sonuçlarına göre, cevapların hangi alt gruplar arasında farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre, sınıf mevcudu 10-20 ve 21-30 kişi olan öğrenci grupları ile sınıf mevcudu 31-40 kişi olana öğrenci grubu arasında sınıf mevcudu 10-20 ve 21-30 kişi olan öğrenci grupları lehine, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$).

Tablo 9. Sınıf Mevcudu ve Anket Sorularına Dair ANOVA Sonuçları

Anket Sorusu	Sınıf Mevcudu	n	\bar{X}	SS	F	p
2. Derse zamanında gelmeyerek, ders hazırlığını yapmadığınız olur mu?	10-20 Arası	68	3.36	.731		
	21-30 Arası	171	3.23	.779	3.894	.021
	31-40 Arası	130	3.04	.913		
10. Sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunur musunuz?	10-20 Arası	68	2.98	1.057		
	21-30 Arası	171	2.74	1.128	5.001	.007
	31-40 Arası	130	2.47	1.108		

Tablo 9'da, sınıf mevcudu ile anket sorularına verilen cevaplar karşılaştırıldığında; 2.Soruda: "Derse zamanında gelmeyerek, ders hazırlığını yapmadığınız olur mu?" ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Sınıf mevcuduna göre bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde, bu davranışın en çok 31-40 kişi arası olan sınıflardaki öğrencilerde olduğu görülmüştür. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Scheffe çoklu

karşılaştırma analizi sonucunda, sınıf mevcudu 21-30 kişi arasında olan öğrenci grubu ile sınıf mevcudu 31-40 kişi arasında olan öğrenci grubu arasında, sınıf mevcudu 21-30 kişi arasında olan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). 10.Soruda: “Sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunur musunuz?” ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin sınıf mevcuduna göre bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde bu davranışların en çok 31-40 kişi arası olan sınıflardaki öğrencilerde olduğu tespit edilmiştir. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, sınıf mevcudu 10-20 kişi arasında olan öğrenci grubu ile sınıf mevcudu 31-40 kişi arasında olan öğrenci grubu arasında, sınıf mevcudu 10-20 kişi arasında olan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$).

4. Kiminle Yaşanıldığı Değişkenine Dair Bulgular

Öğrencilerin kiminle yaşadığı durumları incelendiğinde, %89,4’ü anne-babaları, %6,2’si anneleri, %1,4’ü babaları, %1,9’u aile büyükleri ve %1,1’i ise diğer şeklinde belirtmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Kiminle Yaşadığı İle Disiplin Algısına Dair ANOVA Testi Sonuçları

Kiminle Yaşanıldığı	n	\bar{X}	F	P
Anne-Baba	330	3.25		
Anne	23	3.29		
Baba	5	3.14	.231	.921
Aile Büyükleri	7	3.17		
Diğer	4	3.16		

Tablo 10’da yapılan ANOVA testi sonucunda, disiplin algıları anketine verilen cevapların öğrencilerin kiminle yaşadığına göre, aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=.231$; $p>0.05$).

5. Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Dair Bulgular

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumları incelendiğinde %74,8’i ilköğretim, %19,5’i lise, %5,7’si ise üniversite mezunudur.

Tablo 11. Anne Eğitim Düzeyi İle Disiplin Algısına Dair ANOVA Testi Sonuçları

Anne Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	F	P
İlköğretim	276	3.28		
Lise	72	3.23	6.832	.001
Üniversite	21	2.92		
Toplam	369	3.25		

Tablo 11’de yapılan ANOVA testi sonucunda, disiplin algıları anketine verilen cevapların öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına göre, aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=6.832$; $p<0.05$). ANOVA sonrası yapılan Levene’s testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış ve varyansların heterojen olduğu saptanmıştır ($p=.01$).

Tablo 12. Tamhane's T2 Çoklu Karşılaştırma Analizi Sonuçları

(I) Anne Eğitim Düzeyi	(J) Anne Eğitim Düzeyi	Ort. Farkı (I-J)	Sh	P
İlköğretim	Lise	.050	.056	.669
	Üniversite	.355*	.096	.001
Lise	İlköğretim	-.050	.056	.669
	Üniversite	.304*	.106	.017
Üniversite	İlköğretim	-.355*	.096	.001
	Lise	-.304*	.106	.017

Not. *005 seviyesinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 12'de Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma analiz sonuçlarına göre, cevapların hangi alt gruplar arasında farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre, öğrencilerin annelerinin eğitim durumu ilköğretim ve lise olan öğrenci grupları ile annelerinin eğitim durumu üniversite olan öğrenci grubu arasında, annelerinin eğitim durumu ilköğretim ve lise olan öğrenci grupları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$).

Tablo 13. Anne Eğitim Düzeyi ve Anket Sorularına Dair ANOVA Sonuçları

Anket Sorusu	Anne Eğitim Düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
1. Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyinir misin?	İlköğretim	276	3.13	1.067	4.401	.013
	Lise	72	2.76	1.204		
	Üniversite	21	2.66	1.154		
6. Öğretmenlerinin eşyalarını izinsiz kullanır mısınız?	İlköğretim	276	3.86	.532	4.000	.019
	Lise	72	3.88	.429		
	Üniversite	21	3.52	.980		

Tablo 13'te, öğrencilerin anne eğitim düzeyleri ile göre anket sorularına verdikleri cevaplar karşılaştırıldığında; 1.Soruda: "Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyinir misin?" ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde ise, bu davranışın en çok annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde olduğu görülmüştür. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, annelerinin eğitim durumu ilköğretim mezunu olan öğrenci grubu ile annelerinin eğitim durumu lise olan öğrenci grubu arasında, anneleri ilköğretim mezunu olan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). 6.Soruda: "Öğretmenlerinin eşyalarını izinsiz kullanır mısınız?" ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyine göre, bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde bu davranışların en çok anneleri üniversite mezunu olan öğrenci grubunda olduğu görülmüştür. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, annelerinin eğitim durumu ilköğretim olan öğrenci grubu ile lise ve üniversite olan öğrenci grupları arasında, ilköğretim olan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$).

6. Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Dair Bulgular

Öğrencilerin babalarının eğitim durumları incelendiğinde %59,6'sı ilköğretim, %30,9'u lise, %9,5'i ise üniversite mezunudur.

Tablo 14. Baba Eğitim Düzeyi İle Disiplin Algısına Dair ANOVA Testi Sonuçları

Baba Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	F	p
İlköğretim	220	3.29		
Lise	114	3.19	3.194	.042
Üniversite	35	2.15		
Toplam	369	3.25		

Tablo 14'te yapılan ANOVA testi sonucunda, disiplin algıları anketine verilen cevapların öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına göre, aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=3.194$; $p<0.05$). ANOVA sonrası yapılan Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış ve varyansların heterojen olduğu saptanmıştır ($p=.044$).

Tablo 15. Tamhane's T2 Çoklu Karşılaştırma Analizi Sonuçları

(I) Baba Eğitim Düzeyi	(J) Baba Eğitim Düzeyi	Ort. Farkı (I-J)	Sh	P
İlköğretim	Lise	.103	.050	.114
	Üniversite	.145	.096	.364
Lise	İlköğretim	-.103	.050	.114
	Üniversite	.041	.101	.968
Üniversite	İlköğretim	-.145	.096	.364
	Lise	-.041	.101	.968

Not. *005 seviyesinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 15'te, Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma analiz sonuçlarına göre, gruplar arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 16. Baba Eğitim Düzeyi ve Anket Sorularına Dair ANOVA Sonuçları

Anket Sorusu	Baba Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	SS	F	P
1. Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyinir misin?	İlköğretim	220	3.21	1.050		
	Lise	114	2.80	1.127	8.409	.000
	Üniversite	35	2.60	1.193		
6. Öğretmenlerinin eşyalarını izinsiz kullanır mısınız?	İlköğretim	220	3.91	.378		
	Lise	114	3.85	.583	10.811	.000
	Üniversite	35	3.45	1.038		
7. Okulunuzun ve sınıfınızın çevresini kirletir misiniz?	İlköğretim	220	2.84	.985		
	Lise	114	2.57	.986	3.253	0.040
	Üniversite	35	2.88	.932		

Tablo 16'da, öğrencilerin baba eğitim düzeyleri ile anket sorularına verdikleri cevaplar karşılaştırıldığında; 1.Soruda: "Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyinir misin?" ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde ise, bu davranışın en çok babası üniversite mezunu olan öğrencilerde olduğu görülmüştür. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, babası ilköğretim mezunu öğrenci grubu ile babası lise ve üniversite mezunu olan öğrenci grupları arasında, babası ilköğretim mezunu olan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). 6.Soruda: "Öğretmenlerinin eşyalarını izinsiz kullanır mısınız?" ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$).

Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde bu davranışların en çok babası üniversite mezunu olan öğrencilerde olduğu tespit edilmiştir. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, babası ilköğretim mezunu olan öğrenci grubu ile babası üniversite mezunu olan olan öğrenci grubu arasında, ilköğretim mezunu olan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). 7.Soruda: "Okulunuzun ve sınıfınızın çevresini kirletir misiniz?" ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde bu davranışının babası lise mezunu olan öğrencilerde olduğu tespit edilmiştir. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, babası ilköğretim mezunu olan öğrenci grubu ile babası üniversite mezunu olan olan öğrenci grubu arasında, ilköğretim mezunu olan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$).

7. Anne Meslek Durumu Değişkenine Dair Bulgular

Öğrencilerin annelerinin meslek durumları incelendiğinde %1,9'u memur, %8,7'si serbest meslek, %15,2'si işçi, % 4,6'sı emekli, %56,1'i çalışmıyor ve %13,6'sı ise diğer olarak belirtmiştir.

Tablo 17. Anne Meslek Durumu İle Disiplin Algısına Dair ANOVA Testi Sonuçları

Anne Meslek Durmu	n	\bar{X}	F	P
Memur	7	3.05		
Serbest	32	3.19		
İşçi	56	3.27	.711	.615
Emekli	17	3.19		
Çalışmıyor	207	3.27		
Diğer	50	3.20		

Tablo 17'de yapılan ANOVA testi sonucunda, disiplin algıları anketine verilen cevapların öğrencilerin annelerinin meslek durumuna göre, aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=.711$; $p>0.05$).

8. Baba Meslek Durumu Değişkenine Dair Bulgular

Öğrencilerin babalarının meslek durumları incelendiğinde %5,4'ü memur, %26,8'i serbest meslek, %30,6'sı işçi, % 15,4'ü emekli, %2,7'si'i çalışmıyor ve %19'u ise diğer olarak belirtmiştir.

Tablo 18. Baba Meslek Durumu İle Disiplin Algısına Dair ANOVA Testi Sonuçları

Baba Meslek Durmu	N	\bar{X}	F	P
Memur	20	3.10		
Serbest	99	3.23		
İşçi	113	3.24		
Emekli	57	3.23	1.147	.335
Çalışmıyor	107	3.19		
Diğer	70	3.34		
Toplam	369	3.25		

Tablo 18'de yapılan ANOVA testi sonucunda, disiplin algıları anketine verilen cevapların öğrencilerin babalarının meslek durumuna göre, aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1.147$; $p>0.05$).

9. Genel Not Ortalaması Değişkenine Dair Bulgular

Öğrencilerin genel not ortalaması durumları incelendiğinde, %4,9'u 0-49 arası ortalama, %31,2'si 50-59 arası ortalama, %41,2'si 60-69 arası ortalama, %19'u 70-84 arası ortalama ve %3,8'i ise 85-100 arası ortalamaya sahip olduğunu belirtmiştir.

Tablo 19. Genel Not Ortalaması İle Disiplin Algısına Dair ANOVA Testi Sonuçları

Genel Not Ortalaması	n	\bar{X}	F	P
0-49 Arası	18	3.96		
50-59 Arası	115	3.20		
60-69 Arası	152	3.25	5.177	.000
70-84 Arası	70	3.33		
85-100 Arası	14	3.57		

Tablo 19'da yapılan ANOVA testi sonucunda, disiplin algıları anketine verilen cevapların sınıf mevcuduna göre, aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=5.177$; $p<0.05$). ANOVA sonrası yapılan Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış ve varyansların homojen olduğu saptanmıştır ($p=.000$).

Tablo 20. Scheffe Çoklu Karşılaştırma Analizi Sonuçları

(I) Genel Not Ortalaması düzeyi	(J) Genel Not Ortalaması düzeyi	Ort. Farkı (I-J)	sh	P
0-49 Arası	50-59 arası	-,231	,107	,331
	60-69 arası	-,283	,105	,130
	70-84 arası	-,367*	,112	,031
	85-100 arası	-,609*	,151	,003
50-59 Arası	0-49 arası	,231	,107	,331
	60-69 arası	-,052	,052	,912
	70-84 arası	-,136	,064	,347
	85-100 arası	-,377*	,120	,045
60-69 Arası	0-49 arası	,283	,105	,130
	50-59 arası	,052	,052	,912
	70-84 arası	-,084	,061	,758
	85-100 arası	-,325	,118	,113
70-84 Arası	0-49 arası	,367*	,112	,031
	50-59 arası	,136	,064	,347
	60-69 arası	,084	,061	,758
	0-49 arası	,367*	,112	,031
85-100 Arası	0-49 arası	,609*	,151	,003
	50-59 arası	,377*	,120	,045
	60-69 arası	,325	,118	,113
	70-84 arası	,241	,124	,440

Not. *005 seviyesinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 20'de Scheffe çoklu karşılaştırma analiz sonuçlarına göre, cevapların hangi alt gruplar arasında farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre, derslerdeki genel başarı düzeyi 70-84 ve 85-100 arası öğrenci grupları ile derslerdeki genel başarı düzeyi 0-49 arası öğrenci grubu arasında derslerdeki genel başarı düzeyi 70-84 ve 85-100 arası öğrenci grupları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Ayrıca derslerdeki genel başarı düzeyi 85-100 arası öğrenci grubu ile derslerdeki genel başarı düzeyi 50-59 arası öğrenci grubu arasında derslerdeki genel başarı düzeyi 85-100 arası öğrenci grupları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$).

Tablo 21. Genel Not Ortalaması ve Anket Sorularına Dair ANOVA Sonuçları

Anket Sorusu	Genel Not Ortalaması düzeyi	N	\bar{X}	SS	F	P
2. Derse zamanında gelmeyerek, ders hazırlığını yapmadığınız olur mu?	0-49 Arası	18	2,44	1,199	3.910	.004
	50-59 Arası	115	2,57	1,035		
	60-69 Arası	152	2,79	1,050		
	70-84 Arası	70	2,75	,999		
	85-100 Arası	14	3,64	,633		
4. Öğretmenin tarafından verilen bir görevi yapmadığınız olur mu?	0-49 Arası	18	2,72	1,178	5.966	.000
	50-59 Arası	115	3,34	,927		
	60-69 Arası	152	3,57	,751		
	70-84 Arası	70	3,57	,733		
	85-100 Arası	14	3,85	,363		
7. Okulunuzun ve sınıfınızın çevresini kirletir misiniz?	0-49 Arası	18	2,66	1,188	3.266	0.012
	50-59 Arası	115	2,56	1,035		
	60-69 Arası	152	2,80	,949		
	70-84 Arası	70	2,90	,903		
	85-100 Arası	14	3,42	,755		
10. Sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunur musunuz?	0-49 Arası	18	2,11	1,022	4.793	.001
	50-59 Arası	115	2,54	1,117		
	60-69 Arası	152	2,67	1,102		
	70-84 Arası	70	2,97	1,102		
	85-100 Arası	14	3,50	,940		

Tablo 21’de, öğrencilerin genel not ortalamaları ile anket sorularına verdikleri cevaplar karşılaştırıldığında; 2.Soruda: “Derse zamanında gelmeyerek, ders hazırlığını yapmadığınız olur mu?” ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin genel not ortalamalarına göre bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde bu davranışın en çok not ortalaması 0-49 arası olan öğrencilerde olduğu tespit edilmiştir. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Tamhane’s T2 çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, not ortalaması 85-100 arası olan öğrenci grubu ile not ortalaması 0-49, 50-59, 60-69, 70-84 arası olan öğrenci grupları arasında, not ortalaması 85-100 arası olan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). 4.Soruda: “Öğretmenin tarafından verilen bir görevi yapmadığınız olur mu?” ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin genel not ortalamalarına göre, bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde bu davranışın en çok not ortalaması 0-49 arası olan öğrencilerde olduğu tespit edilmiştir. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Tamhane’s T2 çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, not ortalaması 85-100 arası olan öğrenci grubu ile not ortalaması 0-49 ve 50-59 arası olan öğrenci grubu arasında, not ortalaması 85-100 arası olan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). 7.Soruda: “Okulunuzun ve sınıfınızın çevresini kirletir misiniz?” ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin genel not ortalamalarına göre, bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde bu davranışın en çok not ortalaması 50-59 arası olan öğrencilerde olduğu tespit edilmiştir. Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Tamhane’s T2 çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, not ortalaması 50-59 arası olan öğrenci grubu ile not ortalaması 85-100 arası olan öğrenci grubu arasında, not ortalaması 85-100 arası olan öğrenci grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). 10.Soruda: “Sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunur musunuz?” ifadesine verilen cevaplardan elde edilen puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin genel not ortalamalarına göre bu soruya ait ortalama sonuçları incelendiğinde ise, bu davranışın en çok not ortalaması 0-49 arası olan öğrencilerde olduğu görülmüştür.

Farklılaşmanın hangi alt gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma analizi sonucunda, not ortalaması 0-49 arası olan öğrenci grubu ile not ortalaması 85-100 arası olan öğrenci grubu arasında, not ortalaması 85-100 arası olan öğrenci grubu lehine lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$).

10. Disiplin Suçu Davranışını Bilme Değişkenine Dair Bulgular

Öğrencilerin disiplin suçu davranışını bilme durumları incelendiğinde, katılımcıların %72,4'ü yaptıkları davranışın disiplin suçu olduğunu biliyorken; %27,6'sı ise bilmediğini belirtmiştir.

Tablo 22. Disiplin Suçu Davranışını Bilme İle Disiplin Algısına Dair t-Testi Sonuçları

Disiplin Suçu Davranışını Bilme	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Evet	267	3.29	.430	367	2.833	.005
Hayır	102	3.14	.429			

T-testi öncesi yapılan Levene's testi ile dağılımların varyanslarının homojen olduğu saptanmış ($p=.745$) ve bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farkın test edilmesi işlemlerine geçilmiştir. Tablo 22'de görüldüğü üzere; öğrencilerin öğrencilerin disiplin algılarının disiplin suçu davranışını bilme açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($t=2.833$; $p<0.05$).

Tablo 23. Disiplin Davranışını Bilme ve Anket Sorularına Dair t-Testi Sonuçları

Anket Soruu	Disiplin Suçu Davranışını Bilme	n	\bar{X}	ss	t	p
	Hayır	101	2.34	1.08		
9. Okulda yapılan etkinlikler sırasında görgü kurallarına ve etkinliğin özel kurallarına uygun davranmadığınız olur mu?	Evet	266	3.23	.92	2.25	.025
	Hayır	101	2.98	1.09		

Tablo 23'te, öğrencilerin disiplin davranışını bilme davranışı ile anket sorularına verdikleri cevaplar karşılaştırıldığında, 18.Soruda, öğrencilerin disiplin davranışını bilme ile "Okulda yapılan etkinlik ve törenlerden kaçtığınız olur mu?" sorusuna verdiği cevaplar karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p<0.05$). Puan ortalamalarına göre, disiplin suçunu bilen öğrenciler, disiplin kurallarını bilmeyenlere göre tören ve etkinliklere daha fazla katılmaktadırlar. 19.Soruda, öğrencilerin disiplin davranışını bilme ile "Okulda yapılan etkinlik ve törenlerden kaçtığınız olur mu?" sorusuna verdiği cevaplar karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p<0.05$). Puan ortalamalarına göre, disiplin suçunu bilen öğrenciler, disiplin kurallarını bilmeyenlere göre etkinlik ve törenlere daha fazla katılmaktadır.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

A. Lise Öğrencilerinin Disipline Algılarına Dair Görüşleri

Lise öğrencilerinin, anket sorularına verdikleri cevaplara göre disiplin algılarına göre öğrencilerin en fazla; öğretmenlerinin eşyalarını izinsiz kullanma, ders esnasında sınıftan ayrılma ve öğrencilerin, öğretmenler tarafından verilen bütün görevleri yaptıkları ifadelerine katılmıştır. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin, öğretmenlerinin eşyalarını izin almadan kullanmadıkları ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler, okul içinde, personel ve diğer çalışanlara karşı kaba ve saygısız davranışlarda bulunmaktan çekinmişler; okul bünyesinde bulunan eğitim iş görenlerine karşı, okulun asli çalışanları kadar hassas yaklaşmışlardır. Ayrıca öğretmenlerine karşı da saygısız davranışlarda bulunmaktan kaçınmışlardır.

Öğrencilerin en az katıldıkları ifadeler ise; öğretmenleriyle tartışma, okuldaki etkinlik ve törenlerden kaçma ve sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunma davranışlarıdır. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin büyük bir kısmının öğretmenleriyle tartışmaktan çekinmediği, öğrencilerin okulda yapılan etkinlik ve törenlerden kaçtığı, sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunmayı normal olarak algılamışlardır. [Helvacı \(2011\)](#), disiplin sorunlarını okul türlerine göre incelediği çalışmasında, meslek liselerinin diğer liselere göre daha fazla disiplin sorunu yaşadığını tespit etmiştir. Çalışmada, Genel, Anadolu ve Fen liselerine göre, Meslek liselerinde görülen sorunların başında ise törene katılmama, okulda kavga etmek, okulda olduğu halde mazeretsiz derse katılmamak, öğretmene saygısızlık, kopya çekmek, dersin işleniş ve düzenini bozucu davranışlarda bulunduğu görülmüştür.

B. Lise Öğrencilerinde Görülen Bazı İstenmeyen Davranışlar Üzerinde Çeşitli Değişkenlerin Etkisi

1. Cinsiyete Dair Sonuçlar: Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde, katılımcıların yaklaşık %90'ı erkek öğrencidir. Öğrencilerin cinsiyetleri ile disiplin algıları arasındaki ilişki incelendiğinde ise bu durumun öğrencilerin disiplin algılarını fazla etkilemediği, sadece erkek öğrenciler kız öğrencilere göre kılık-kıyafet yönetmeliğine daha uygun giyindiklerini düşündükleri görülmüştür. Literatür incelendiğinde, farklı görüşler karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; [Eripek \(1980\)](#), 14 lisede gerçekleştirdiği çalışmasında, öğrencilerin disiplinsiz davranışta bulunma durumunun kızlarda % 1,16, erkeklerde ise % 8,40 olduğunu tespit etmiştir. [Şenses \(1990\)](#) de benzer bir şekilde, erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla disipline aykırı davranışlarda bulunduğunu vurgulamıştır ([Akt: Türkeç, 1986](#)). [Kök \(2007\)](#) de lise öğrencilerine dair yaptığı çalışmasında, erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre daha fazla disiplin suçu işlediğini bulmuştur.

2. Bölüme Dair Sonuçlar: Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümler incelendiğinde, öğrencilerin %29'u Motorlu Araçlar Teknolojisi, %35'i Elektrik Elektronik Teknolojisi ve %35'si ise Bilişim Teknolojileri bölümünde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin bölümleri ile disiplin algıları arasındaki ilişki incelendiğinde, Bilişim Tekn. alanında okuyan öğrencilerin, Elektrik-Elektronik ve Motorlu Araçlar Tekn. alanında okuyan öğrencilere göre daha az disiplin suçu işleyeceği, özellikle Elektrik-Elektronik Tekn. öğrencilerinin kılık-kıyafet yönetmeliğine daha fazla aykırı giyindikleri tespit edilmiştir. Yine Motorlu Araçlar Tekn. alanında okuyan öğrenciler, Bilişim Tekn. alanında okuyan öğrencilere göre daha çok kopya çekmektedirler.

3. Sınıf Mevcuduna Dair Sonuçlar: Çalışma sonuçlarına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğunun 21-30 kişilik sınıflarda eğitim gördüğü görülmüştür. Sınıf mevcutları ile öğrencilerin disiplin algıları arasındaki ilişki incelendiğinde ise sınıf mevcudu 10-20 ve 21-30 kişi olan öğrenci gruplarının, 31-40 kişi olana öğrenci grubuna göre daha az disiplin suçu işleyeceğini sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu durum sınıf mevcudu arttıkça disiplin suçu işleme olaylarının artacağını ortaya koymaktadır. Özellikle, sınıf mevcudu 31-40 kişi olan öğrenci grubunun, kalabalık olmayan (21-30 arası) sınıflara göre daha çok derse zamanında gelmedikleri ve ders hazırlıklarını yapmadıkları; sınıf mevcudu 10-20 kişi olan öğrenci grubunun ise kalabalık olan sınıflara göre daha az sınavlarda konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuçlar [Winder \(1990\)](#), [Sadık \(2006\)](#) ve [Tungata \(2006\)](#)'nın yaptıkları çalışmalar ile de paralellik göstermektedir. [Winder \(1990\)](#) araştırmasında, öğrencilerde görülen istenmeyen davranışları sınıf içerisinde yerine oturmama, konuşma, istenilen çalışmayı tamamlamama, yönlendirmelere uymama, olumsuz tutum, tartışma, rahatsız edici sesler ve gereksiz şeylerle meşgul olmak olarak belirlemiştir ([akt.:Dağdelen, 1999](#)). [Sadık \(2006\)](#) ise istenmeyen davranışların başlıca nedenlerini; aile (%82.6), çocuğun okul dışındaki arkadaş çevresi (%67.0), kalabalık sınıflar (%55.1), toplum (%53.3), çocuğun içinde bulunduğu gelişim özellikleri (%43.3) ve sınıf tekrarı yapması (%38.0) olarak bulmuştur. [Tungata \(2006\)](#), Güney Afrika okullarında disiplin suçu işleyen öğrenciye yönelik fiziksel şiddet ihtiva eden her

türlü cezalandırma yönteminin 1996 yılında yasaklanmasından sonraki dönemi inceleyen doktora çalışması yapmış ve kalabalık sınıfların disiplin suçlarını arttırdığını tespit etmiştir.

4. Kiminle Yaşanıldığı Değişkenine Dair Sonuçlar: Öğrencilerin kiminle yaşadığı değişkenine dair sonuçlara göre, büyük çoğunluğu ebeveynleriyle yaşadığı ve en az düzeyde ise aile büyükleriyle yaşadığı görülmüştür. Öğrencilerin kiminle yaşadıkları ile disiplin algıları arasındaki ilişki incelendiğinde ise bu durumun disiplin algılarını etkilemediği görülmüştür.

5. Anne ve Baba Eğitim Düzeyi: Anne eğitim düzeyi değişkenine göre sonuçlar incelendiğinde, en fazla ilköğretim mezunu, en az ise üniversite mezunu olduğu görülmüştür. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile disiplin algıları arasındaki ilişki incelendiğinde, eğitim durumu ilköğretim ve lise olan öğrenci gruplarının, üniversite olan öğrenci grubuna göre daha az disiplin suçu işlemektedir. Bu durum, meslek lisesi öğrencilerinin, annelerinin öğrenim seviyeleri arttıkça disiplin suçu işleme olaylarının artabileceğini göstermektedir. Özellikle, annesi ilköğretim mezunu olan öğrencilerin, lise ve üniversite olan öğrencilere göre daha az öğretmenlerinin eşyalarını izinsiz kullandıkları ve lise mezunu olan öğrencilerin, ilköğretim mezunu olanlara göre daha fazla kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyindikleri ortaya çıkmaktadır.

Baba eğitim durumu değişkenine göre sonuçlar incelendiğinde, en fazla ilköğretim mezunu, en az ise üniversite mezunu olduğu görülmüştür. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri ile disiplin algıları arasındaki ilişki incelendiğinde, bu durumun öğrencilerin disiplin algılarını fazla etkilemediğini ortaya koymaktadır. Özellikle, babaları lise ve üniversite mezunu olan öğrencilerin, ilköğretim mezunu olanlara göre daha fazla kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyindikleri ortaya çıkmaktadır. Yine, babası üniversite mezunu olan öğrencilerin ilköğretim olanlara göre daha fazla öğretmenlerin eşyalarını izinsiz kullandığı, babası lise mezunu olan öğrencilerin ise ilköğretim olanlara göre daha fazla okulunun ve sınıfının çevresini kirlettikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar, Şenses (1990)'in, öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim düzeyi düştükçe, disipline aykırı davranışlarda bulunma oranı artmaktadır bulguları ile de oldukça örtüşmemektedir. Ayrıca Koç ve diğerleri(1975), yaptıkları çalışmaya göre okullarda öğrencilerde görülen disipline aykırı davranışlar arasında; öğretmene saygısızlık, okulun giyim kurallarına uymama (akt: Türkeç, 1986); Winder (1990) ise sıraya oturmama, konuşma, fiziksel saldırganlık, çalışmayı bitirmeme, yönlendirmelere aldırma, olumsuz tutum, tartışma, rahatsız edici gürültüler ve gereksiz şeylerle uğraşmak olarak belirlemiş ve bu doğrultuda örtüşen sonuçlara ulaşılmıştır (akt.:Dağdelen, 1999).

6. Anne ve Baba Meslek Durumu: Öğrencilerin anne ve babalarının meslek durumu incelendiğinde, yarısından fazlasının çalışmadığı; babalarının ise en fazla işçi ve serbest meslek grubunda yer aldıkları görülmüştür. Öğrencilerin anne ve babalarının meslek durumları ile disiplin suçu işleme arasında bir bağlantı bulunmamıştır. Meslek ve sosyo-ekonomik durum arasındaki ilişkiye rağmen, meslek lisesi öğrencilerinin disiplin suçu işlemelerinde, ailelerinin mesleğinin bir fark oluşturmadığını ve ailelerinin hangi işi yaptığının, öğrencilerin disiplin algılarını etkilemediği görülmektedir. Ağır (1991) ise çalışmasında, öğrencilerin sosyo-ekonomik koşullarının disiplin suçu işlemelerine etkide bulunduğu dair farklı bir sonuca ulaşmıştır.

7. Genel Not Ortalaması: Genel not ortalaması değişkenine göre sonuçlar incelendiğinde, öğrencilerin en fazla 60-69 ve 50-59 arası ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Genel not ortalamaları ile öğrencilerin disiplin algıları arasındaki ilişki incelendiğinde, derslerindeki başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin, başarısız öğrencilere göre daha az disiplin suçu işleyeceği görülmüştür. Özellikle, genel not ortalaması en yüksek olan öğrencilerin, not ortalaması düşük olan öğrencilere göre derse zamanında gelerek, ders hazırlıklarını daha çok yaptıkları; öğretmen tarafından verilen bir görevi daha fazla yaptıkları ve daha az okulunu ve sınıfının çevresini kirlettiği ortaya çıkmaktadır. Ortalaması en düşük öğrencilerin ise en yüksek olan öğrencilere göre sınavlarda konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda daha fazla bulunduğu

görülmüştür. Çalışma sonuçları literatürle paralellik göstermektedir. Şenses (1990) çalışmasında, sınıfta kalan öğrencilerde disipline aykırı davranışta bulunma oranının, sınıf geçen öğrencilere oranla daha yüksek olduğunu vurgulamış, Myers (1987) da, ders notları düşen öğrencilerin disiplin suçu işlemeye daha meyilli hale geldiğini tespit etmiştir. Bu sonuçlara göre, derslerindeki başarı düzeyleri yüksek öğrencilerin başarısız öğrencilere göre daha az disiplin suçu işleyeceğini göstermektedir. Benzer şekilde Bauman ve Krskova (2016)'da akademik olarak yüksek performans gösteren öğrencilerin en yüksek disipline sahip olduklarını Yapılan araştırmalardan da anlaşılacağı üzere farklı araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Öğrencilerimizin okul kurallarına uymaması, kuralları ihlal etmesi ve istenmeyen davranışlar sergilemeleri üzerinde pek çok farklı etken bulunmaktadır. Fakat genel kanı, akademik ders başarısı yüksek olan öğrencilerin daha az disiplin suçu işlediği ve kurallara daha çok uyduğu yönündedir. Yine tam tersi bir şekilde, öğrencilerin akademik başarıları düştükçe okul kurallarını ihlal etmeleride artmaktadır. Bu durum ise okul ortamında ve derslerinde kendini gösteremeyen öğrencilerin, kendilerini daha farklı bir şekilde göstermek istediği veya dersle ilgilenmeyen öğrencilerin farklı şeylerle ilgilendikleri şeklinde yorumlanabilir.

8. Disiplin Davranışını Bilme: Disiplin davranışını bilme değişkenine göre sonuçlar incelendiğinde, öğrencilerin yaklaşık %75'i yatıkları davranışın disiplin suçu olduğunu bilmektedir. Disiplin davranışını bilme ile öğrencilerin disiplin algıları arasındaki ilişki incelendiğinde, bilen öğrencilerin bilmeyenlere göre daha az disiplin suçu işleyeceği görülmektedir. Özellikle, disiplin suçunu bilen öğrenciler, bilmeyenlere göre tören ve etkinliklere daha fazla katılarak, tören ve etkinlikler sırasında görgü kurallarına daha uygun davranmaktadırlar.

5. ÖNERİLER

- Öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan biçimde giyinmelerine ilişkin kurallar ve kılık-kıyafet konusundaki istekleri, yeniden düzenlenmelidir. Öğrencilerin özellikle kılık-kıyafet konusundaki istekleri, demokratik bir şekilde aileleriyle verecekleri kararlar doğrultusunda oluşturulmalıdır.
- Disiplin suçlarının azaltılması amdemokratik bir şekilde görüşleri alınabilir. Öğrencilerin, neleri yapıp neleri yapamayacağı ve istenmeyen davranışlarının sonuçlarının neler olacağı, net ve kesin bir şekilde bildirilerek, istenmeyen davranışların önüne geçilmeye çalışılabilir.
- Disiplin sorunlarını azaltmak için, öğrencilerin okul başarısını arttıracak önlemler alınmalıdır (sosyal aktiviteler, bilimsel yarışmalar gibi).

KAYNAKÇA

- Ağır, İ. (1991). *Orta dereceli okullarda öğrencilerin işledikleri disiplin suçları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bakanlığı, M. E. (2016). **MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ORTAÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ**.
- Bal, T. (2005). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin disiplin anlayışları ve kullandıkları disiplin yöntemleri (Konya ili örneği)*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Barton, P. E., Coley, R. J., & Wenglinisky, H. (1998). *Order in the classroom: Violence, discipline, and student achievement*. Princeton, NJ: Educational Testing Service.
- Baumann, C., & Krskova, H. (2016). School discipline, school uniforms and academic performance. *International Journal of Educational Management*.
- Brown, J. D. (2002). The Cronbach alpha reliability estimate. *JALT Testing & Evaluation SIG Newsletter*, 6(1).
- Cameron, R. J. (1998). School discipline in the United Kingdom: Promoting classroom behaviour which encourages effective teaching and learning. *School Psychology Review*, 27, 33-44.
- Clark, C. (1998). Discipline in schools. *British Journal of Educational Studies*, 46(3), 289-301.
- Colvin, G., Kameenui, E. J., & Sugai, G. (1993). Reconceptualizing behavior management and school-wide discipline in general education. *Education and Treatment of Children*, 361-381.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Çiftçi, M. (2008). *Disiplin cezası alan ve almayan lise öğrencilerinin ahlaki yargı yetenekleri bilişsel çarpıtmaları ve empatik becerilerinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Dağdelen, Ö. (1999). *İlköğretim Öğrencilerinin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirtaş, H., & Pehlivan, F. (2020). Devlet Ortaokulu ve Liselerinde Yaşanan Disiplin Problemleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 166-197. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.583537>
- Erden, M. (2005). *Sınıf Yönetimi*. Epsilon Yayıncılık
- Eripek, S. (1980). *Ankara İli Merkezinde Bulunan Ortaöğretim Kurumlarında Disiplin Uygulamaları ve Bu Uygulamaların Uyum Sorunları Yönünden Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eshetu, A. A. (2014). Indiscipline problems of high school students: The case of Ethio-Japan Hidasse secondary school (Addis Ababa, Ethiopia). *Journal of Education and Practice*, 5(37), 23-28.
- Gümüş, A. (2013). *Liselerde disiplin cezasına konu olan davranışların değerler perspektifinden incelenmesi: Üsküdar örneği 1980-2010*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 119.

- Güner, Ü. (2009). *Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin disiplin anlayışları ve disiplin uygulamaları*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güneş, Y. (1999). *İzmir Liselerinde Disiplin Olayları ve Cinsiyet Faktörü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gyan, E., Baah-Korang, K., McCarthy, P., & McCarthy, P. (2015). Causes of Indiscipline and Measures of Improving Discipline in Senior Secondary Schools in Ghana: Case Study of a Senior Secondary School in Sunyani. *Journal of education and practice*, 6(11), 19-25.
- Helvacı, M. A. (2010). *Sınıfta iletişim ve disiplin oluşturma*. Kuram ve uygulamada sınıf yönetimi. Anı Yayıncılık.
- İlgar, L. (2000). *Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi*. Beta Yayınları.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (12. Baskı). Nobel Yayınevi.
- Kök, M. (2007). *Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğretmen, Rehber Öğretmen ve Yöneticilerin Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliğindeki Ceza Gerektiren Davranışlar ile Cezalara İlişkin Görüşleri*. Yayımlanmış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Marais, P., & Meier, C. (2010). Disruptive behaviour in the Foundation Phase of schooling. *South African Journal of Education*, 30(1).
- Mercan, M. (2001). *Ortaöğretim okullarındaki disiplin cezaları uygulamalarının sonuçları ile ilgili görüşlerin incelenmesi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Myers, D. E., Milne, A. M., & Baker, K. (1987). Student discipline and high school performance. *Sociology of Education*, 60, 18–33. <https://proxy.bau.edu.tr:2102/10.2307/2112616>
- Özdemir, S. ve Yalın, H.İ.(2000). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Nobel Yayıncılık.
- Sadık, F. (2006). *Öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla baş edilme stratejilerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi ve güvengen disiplin modeli temele alınarak uygulanan eğitim programının öğretmenlerin baş etme stratejilerine etkisi*. Yayımlanmış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Sadık, F., & Yalcin, O. (2018). Examination of the Views of High School Teachers and Students with Regard to Discipline Perception and Discipline Problems. *Journal of Education and Training Studies*, 6(2), 97-113. <https://doi.org/10.11114/jets.v6i2.2715>
- Sarpkaya, P. (2005). *Resmi liselerde disiplin sorunları ve ilgili grupların (öğretmen, öğrenci, yönetici, veli) yaklaşımları: Aydın merkez ilçe örneği*. Yayımlanmış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Sarpkaya, P. (2007). Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilere göre resmi liselerdeki öğrenci disiplin sorunlarının nedenleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 110-121.
- Sheldon, S. B., & Epstein, J. L. (2002). Improving student behavior and school discipline with family and community involvement. *Education and Urban Society*, 35(1), 4-26.
- Şenses, V. (1990). *Tokat ili merkez ve ilçe orta dereceli okul öğrencilerinin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenlerinin araştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Toytok, E. H., & Yıldırım, M. B. (2018). Meslek Liselerinde Disiplin Sorunları ve Nedenleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1759-1778. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.18.39790-439030>
- Tunç, B., Yıldız, S., & Doğan, A. (2015). Meslek liselerinde disiplin sorunları, nedenleri ve çözümü bir durum analizi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Tungata, M. (2008). *Maintaining discipline in schools in the post-corporal punishment era* (Doctoral dissertation).
- Türkeç, A. (1986). *Orta dereceli okullardaki öğrencilerde görülen disiplinsiz davranışlar ve bunlara uygulanan yaptırımlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ünal, S. ve Ada, S. (2003). *Sınıf Yönetimi*. Marmara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Birimi, İstanbul.
- Welsh, R. O., & Little, S. (2018). The school discipline dilemma: A comprehensive review of disparities and alternative approaches. *Review of Educational Research*, 88(5), 752-794. <https://doi.org/10.3102 / 0034654318791582>
- Yıldırım, İ., & Aydın, N. (2019). Liselerde İstenmeyen Öğrenci Davranışlarını Konu Edinen Çalışmaların Meta Sentez Yöntemiyle İncelenmesi. *İlköğretim Online (elektronik)*, 18(4), 1574-1608. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.632526>

Disciplinary Perception of High School Students

Extended Summary

Discipline is one of the most important factors for educational institutions and in classroom management. This is mainly because teachers use a significant portion of their teaching times to build and maintain discipline in the classroom setting. Rather than using old and classical methods to enforce discipline, we need methods that generate discipline by including the students into decision making process, making them take responsibilities and fulfill themselves.

This research is conducted to analyze the discipline perception of vocational and technical Anatolian high school students. In the first part of the survey, there are 10 questions on students' personal information. In the second part of the survey, there are questions to understand discipline perception of these students.

Frequency (f), percentage (%), arithmetic mean (\bar{X}), standard deviation (ss) statistics are used to analyze the raw data, t-test is used to analyze significance of difference between means, and one-way analysis of variance (Anova) is used for multiple variables. If there is a significant difference in variance, we also use a complementary analysis, Scheffe test, to determine the difference between groups. When variation is not homogenous, we use Tamhane's T2 multiple comparison test.

According to the research results; MTAL students, their gender and who they live with do not generally affect disciplinary perceptions, and as the class size increases, the rate of committing disciplinary offenses will increase, the students in the informatics departments commit less disciplinary offenses than the students in the motor vehicles and electrical-electronics departments, as the education level of the students' parents increases It has been concluded that processing events may increase. In addition, although approximately 75% of the students know which of the behaviors they have done at school or in the classroom are disciplinary offenses; Most of the students considered it normal to argue with their teachers, not to participate in school activities and ceremonies, and to engage in behaviors such as speaking and cheating in exams.

Undesirable behaviors can be tried to be prevented by clearly and precisely informing the students what they can and cannot do and what the consequences of their undesirable behaviors will be. In order to reduce disciplinary problems, measures should be taken to increase students' school success (such as social activities, scientific competitions).The rules regarding the dressing of the students in a way that does not comply with the school rules and their requests regarding the dress code should be rearranged. The desires of the students, especially about dress and dress, should be formed in accordance with the decisions they will make with their families in a democratic way. Reducing disciplinary crimes, opinions can be taken in an ammocratic way.

Ek-1: Lise Öğrencilerinin Disiplin Bakış Algıları Anketi

Değerli Öğrenci

Bu araştırmanın ile “Meslek lisesi öğrencilerinin disiplin algıları” incelenecektir. Araştırmanın geçerliliği açısından lütfen bütün soruları okuyunuz ve mutlaka her soruyu cevaplandırınız. Sizce en doğru olan seçeneği mutlaka doğru yere işaretlemeye dikkat ediniz. Cevaplamayı parantez içinde (x) veya (+) işareti koyarak yapınız. Araştırma yüksek lisans tezi amacıyla yapıldığından, sorulara verdiğiniz cevaplar topluca değerlendirilecektir. İsim yazmanıza gerek yoktur. Gösterdiğiniz ilgi ve işbirliği için teşekkür ederiz.

BÖLÜM I			
1.Cinsiyetiniz	() Kız () Erkek		
2.Okuduğunuz Bölüm	() Motor () Elektrik-Elektronik () Bilgisayar		
3.Sınıf mevcudunuz:	() 10-20 Kişi () 21-30 Kişi () 31-40 Kişi () 40 ve üstü		
4.Kiminle yaşıyorsunuz?	() Anne-Babayla () Anneyle () Babayla () Aile büyükleriyle () Diğer		
5.Annenizin Eğitimi	() Okur-Yazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Yüksekokul () Üniversite () Diğer	6.Babanızın Eğitimi	() Okur-Yazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Yüksekokul () Üniversite () Diğer
7.Annenizin Mesleği	() Memur () Serbest () İşçi () Emekli () Çalışmıyor () Diğer	8.Babanızın Mesleği	() Memur () Serbest () İşçi () Emekli () Çalışmıyor () Diğer
9.Bugüne kadar derslerdeki genel başarı düzeyiniz (not ortalamanız) nedir?	() 0-49 Arası () 50-59 Arası () 60-69 Arası () 70-84 Arası () 85-100 Arası		
10.Okulda ya da sınıfta yapmış olduğunuz davranışların hangilerinin disiplin suçu olarak nitelendirildiğini biliyor musunuz?	() Evet () Hayır		

BÖLÜM II					
No	Öğrenci	Her Zaman	Çoğunlukla	Ara Sıra	Hiçbir Zaman
1	Ders esnasında sınıftan izinsiz ayrılır mısınız?				
2	Derse zamanında gelmeyerek, ders hazırlığını yapmadığınız olur mu?				
3	Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı giyinir misiniz?				
4	Öğretmenin tarafından verilen bir görevi yapmadığınız olur mu?				
5	Öğretmenlerle tartışır mısınız?				
6	Öğretmenlerinin eşyalarını izinsiz kullanır mısınız?				
7	Okulunuzun ve sınıfınızın çevresini kirletir misiniz?				
8	Okulda yapılan etkinlik ve törenlerden kaçtığınız olur mu?				
9	Okulda yapılan etkinlikler sırasında görgü kurallarına ve etkinliğin özel kurallarına uygun davranmadığınız olur mu?				
10	Sınavlarda, konuşmak, kopya çekmek gibi davranışlarda bulunur musunuz?				